

Επιτάφιος από την εποχή του Παλαιολόγου

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Επιτάφιος της συλλογής Βαλαδώρου. Αρχές 14ου αιώνα. Συγκαταλέγεται στα αριστουργήματα της παλαιολόγειας κεντητικής και θα είναι αντικείμενο μελέτης για τις επόμενες δεκαετίες

ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ

Ενας Επιτάφιος απaráμιλλης ομορφιάς και ανεκτίμητης αξίας, που συνδέει το λατρευτικό αίσθημα του 14ου αιώνα με την καλλιτεχνική εμπειρία του σήμερα, αιχμαλωτίζει το μάτι και μας ταξιδεύει αιώνες πίσω στον χρόνο.

Τοποθετημένος μέσα σε ένα κατακόκκινο κέλυφος εντυπωσιάζει τον επισκέπτη του κεντρικού κτιρίου του Μουσείου Μπενάκη, με τη λεπτομέρεια και την καλαισθησία του.

Εργο τέχνης ζηλευτό αποτελεί το σημαντικότερο έκθεμα της συλλογής Αναστασίου και Μαρίας Βαλαδώρου, που παρουσιάζεται στο μουσείο στο πλαίσιο της έκθεσης «Ενας συλλέκτης στην Αθήνα του 20ού αιώνα. Η δωρεά Βαλαδώρου στο Μουσείο Μπενάκη».

Το εντυπωσιακής ομορφιάς και μοναδικής σημασίας εύρημα, ο σπάνιος χρυσοκέντητος αυτός Επιτάφιος χρονολογείται στις αρχές του 14ου αιώνα και για πρώτη φορά παρουσιάζεται στο κοινό. «Αριστουργηματικό κέντημα», «ζωγραφική με βελόνα» που «προφανώς ακολουθεί πρότυπο εξάιρετου ζωγράφου της εποχής»

χαρακτηρίζει η επιμελήτρια της έκθεσης, Αναστασία Δρανδάκη, τον κεντημένο με χρυσονήματα, ασημονήματα και μεταξωνήματα επιτάφιο.

Το Μουσείο τιμώντας τη μνήμη των δωρητών επέλεξε να παρουσιάσει λαμπρά έργα της συλλογής τους, τα οποία συγκροτούν ένα γοητευτικό σύνολο που εκφράζει το γούστο και τις προτιμήσεις μιας καλλιεργημένης αστικής οικογένειας της Αθήνας του 20ού αιώνα. Παράλληλα, προετοιμάζει την ανάπλαση του σπιτιού της οικογένειας στην οδό Οτρυνέων 13, όπου θα στεγαστεί το αρχείο και μέρος της συλλογής Βαλαδώρου.

Στέφανα γάμου. 19ος αιώνας

Το εύρος και ο πολυδιάστατος χαρακτήρας της συλλογής Βαλαδώρου και κυρίως η μοναδικότητα του βυζαντινού επιταφίου καθιστούν την έκθεση και τις συνοδευτικές δράσεις γεγονότα διεθνούς σημασίας και ακτινοβολίας. Ο Επιτάφιος συγκαταλέγεται αναμφίβολα στα αριστουργήματα της παλαιολόγειας κεντητικής και θα είναι αντικείμενο μελέτης και διεθνών επιστημονικών αναγνώσεων για τις επόμενες δεκαετίες.

Παράλληλα με τη μακρόχρονη συντήρησή του, το Μουσείο Μπενάκη μερίμνησε για την εκπόνηση πλήρους τεχνικής και τεχνοτροπικής μελέτης από διεθνή ομάδα ερευνητών, η οποία με την ευκαιρία της έκθεσης πρόκειται να δημοσιευτεί σε αυτοτελή δίγλωσση έκδοση. Μετά την ολοκλήρωση της περιοδικής έκθεσης, ο Επιτάφιος της δωρεάς Βαλαδώρου θα εκτεθεί μόνιμα στην αίθουσα 11 του ισογείου στο κεντρικό κτίριο του Μουσείου Μπενάκη, ανάμεσα στα άλλα έργα της υστεροβυζαντινής εποχής.

Από τα αρχαία αντικείμενα της συλλογής (πάνω από 100) εκτίθενται κυρίως μικρά αγγεία και πήλινα αγαλματίδια από τη μυκηναϊκή έως την ύστερη ελληνιστική-πρώιμη ρωμαϊκή περίοδο, καθώς και ένα ελκυστικό μαρμάρινο αγαλμάτιο Αφροδίτης των ελληνιστικών χρόνων. Τα έργα εκκλησιαστικής τέχνης αποτελούν το αριθμητικά και ποιοτικά ισχυρότερο τμήμα της συλλογής (περίπου 300 εικόνες).

Για την έκθεση επιλέχθηκαν κρητικές και επτανησιακές δημιουργίες, καθώς και ποικίλα δείγματα της θρησκευτικής ζωγραφικής, της κεντητικής και της αργυροχοΐας της ηπειρωτικής Ελλάδας. Στο σύνολό τους συγκροτούν ένα πανόραμα των καλλιτεχνικών τάσεων και των λατρευτικών πρακτικών που κυριάρχησαν στις περιοχές με ορθόδοξους χριστιανικούς πληθυσμούς, μετά την Αλωση της Πόλης.

Στο επίκεντρο της έκθεσης βρίσκονται οι δύο δωρητές, τα αδέλφια Βαλαδώρου, και κυρίως ο κατ' εξοχήν συλλέκτης, Τάσος. Παρουσιάζονται στοιχεία που καθόρισαν τις αισθητικές προτιμήσεις του συλλέκτη, όπως το νεοκλασικό σπίτι στην οδό Πολυγνώτου 10 στην Πλάκα, εκεί όπου τα αδέλφια έζησαν το μεγαλύτερο μέρος της ζωής τους. Μάλιστα την έκθεση ανοίγει πίνακας της Μαρίας Πωπ, ο οποίος αποτυπώνει το συγκεκριμένο σπίτι.

Σε μια προθήκη υπάρχει χειρόγραφη επιστολή του Κόντογλου προς τον Τάσο Βαλαδώρο, με την παράκληση να μεσολαβήσει ο τελευταίος για να αναλάβει ο καλλιτέχνης την αγιογράφηση μιας εκκλησίας. Την περιοδική έκθεση (έως 24/1) συμπληρώνει βίντεο, που προσφέρει στον επισκέπτη τη δυνατότητα να απολαύσει λεπτομέρειες του Επιταφίου, να παρατηρήσει στοιχεία της τεχνικής και της συντήρησής του, να κατανοήσει τη χρήση του και να αντιληφθεί τη σημασία του σε σχέση με την καλλιτεχνική παραγωγή της εποχής του.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ ΚΑΡΑΛΗ

Πηγή: ethnos.gr